

सन २०१४-२०१९ या कालावधीत
महावितरणद्वारे राबविण्यात आलेल्या
पायाभूत सुविधा प्रकल्पांच्या
चौकशीबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.१७२/ऊर्जा-५
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : १५ मार्च, २०२२.

संदर्भ : (१) दि.०९ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी मा.मंत्री (ऊर्जा) यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेली आढावा बैठकीचे
इतिवृत्त.

प्रस्तावना :

महावितरण ह्या राज्य शासनाच्या वितरण कंपनीद्वारे स्वनिधी, राज्य शासन जिल्हा नियोजन विकास समिती वा केंद्र शासन इ.च्या अर्थसहाय्याने विविध प्रकल्प, योजना, धोरण इ. राबवित असते. अशा प्रकल्प/योजना/धोरणांतर्गत राबविण्यात आलेल्या प्रकल्पांची यशस्विता ही अंतिमतः त्यातील उद्दिष्टाची साध्यता व त्याची पुढील काळातील उपयोगिता यावर अवलंबून असते. अंमलबजावणीत आलेल्या अडचणी, तांत्रिक बाबी, मर्यादा विचारात घेऊन भविष्यातील अंमलबजावणीत अशा सुधारणा होण्याच्या दृष्टीने तसेच आलेल्या अनुभवांती त्यात बदल करण्याकरिता, वेळोवेळी त्याचा आढावा घेण्याची आवश्यकता असते. याचा फायदा अशा प्रकल्पांतर्गत निर्मित मत्तेचा/साधनसंपत्तीचा सुयोग्य वापराकरिता होऊ शकतो.

संदर्भाधिन अ.क्र.(१) नुसार मा.मंत्री (ऊर्जा) यांच्या अध्यक्षतेखाली दि.०९ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी महावितरणद्वारे सन २०१४ ते सन २०१९ या कालावधीत राबविण्यात आलेल्या पायाभूत प्रकल्पांचा आढावा घेण्यात आला. सदर आढाव्यादरम्यान महावितरणद्वारा सुरु असणाऱ्या विविध योजनांमधील उद्दिष्ट, साध्यता व त्याची अंतिमतः वापरात आलेली उपयोगिता याबाबत चर्चा झाली. असे प्रकल्प राबवितांना त्यांच्या प्रत्यक्ष उपयोगितेच्या दृष्टीने त्यात असणाऱ्या त्रुटींची पूर्तता करून ते पूर्ण करणेबाबतही विचार विमर्श झाला.

राज्यातील वीज वितरण यंत्रणा मजबूत राहण्यासाठी पायाभूत सुविधांची कामे करण्याच्या दृष्टीने महावितरणद्वारा कामे हाती घेण्यात आली आहेत. परंतु अशी कामे विहित /अपेक्षित वेळेत विविध कारणांमुळे न झाल्याने त्याची अपेक्षित परिणामकारकता दिसून आली नाही. तसेच, प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीतील त्रुटी, वित्तीय बोजा इ. अंगाने तपासणी करण्याची बाब अधोरेखित झाली.

तेव्हा यापूर्वी झालेल्या प्रकल्पातील साध्यता अपेक्षेप्रमाणे न होण्याची कारणमिमांसा तपासण्याच्या दृष्टीने महावितरणद्वारा राबविण्यात आलेल्या पायाभूत प्रकल्पांची विविध अंगाने तपासणी करून त्याचा फायदा भविष्यातील योजनांमध्ये होण्याच्या दृष्टीने शासनाने आता खालील प्रमाणे निर्णय घेतला आहे :-

शासन निर्णय :

महावितरणद्वारा सन २०१४ ते सन २०१९ या कालावधीत राबविण्यात आलेल्या स्वनिधी, जिल्हा विकास समिती, राज्य, केंद्र, वा इतर स्रोतांतील सहाय्याने राबविलेल्या पायाभूत प्रकल्पातील विविध मुद्द्यांवर तपासणी करून त्यात झालेल्या अधिनियम/नियम/विनियम/MERC SoPs इ.च्या अनुषंगाने झालेल्या अनियमिततेची चौकशी करून, त्याची कारणे यांची तपासणी करून, अशा बाबी भविष्यात न होण्याच्या दृष्टीने मान्य योजना राबविताना अवलंबिण्यात आलेली कार्यपद्धती, त्यात बदल आवश्यक असल्यास त्याचा अभ्यास करून उपाययोजना शिफारशीत करण्यासाठी एक चौकशी समिती गठीत करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. समितीची रचना खालील प्रमाणे असेल :-

(१) संचालक (वित्त), महावितरण	:	अध्यक्ष
(२) संचालक (संचलन), महावितरण	:	सदस्य
(३) कार्यकारी संचालक (संचलन), महावितरण	:	सदस्य

समितीची कार्यकक्षा खालील प्रमाणे असेल :-

(१) योजनेसंदर्भात:-

योजनेची उद्दिष्टे या संदर्भात संचालक मंडळाची घेतलेल्या मान्यतेनुसार अपेक्षित उद्दिष्ट, प्राप्त आर्थिक मंजूरी, प्रत्यक्ष अमलबजावणी, प्रत्यक्ष खर्च, अपेक्षित उद्दिष्टाच्या अनुषंगाने साध्यता व फलनिष्पत्ती.

(२) निविदा बाबीसंबंधी :-

प्रत्यक्ष कामाची गरज, त्यासंबंधी निविदा काढण्यापूर्वीचे निकष, प्रत्यक्ष काढण्यात आलेल्या निविदेतील प्रस्तावित केलेली कामे, देण्यात आलेले कार्यादेश, त्यासाठी असणारी कालमर्यादा, करण्यात आलेला करारनामा, त्यातील अटी व शर्ती याची तपासणी करून अंदाजित कामाची व्याप्ती वाढविली असल्यास त्याची कारणमिमांसा व आवश्यकता, त्यामुळे पडलेला वाढीव आर्थिक भार, मूळ निविदेतील कामामधील स्थान बदलण्यासंबंधी देण्यात आलेली मंजूरी, कारणे, निविदेतील कामांची कमी झालेल्या कामांची संख्या, रक्कम व त्याची कारणमिमांसा, कार्यादेशात देण्यात आलेल्या कंत्राटदाराने काम न केल्याने इतर कंत्राटदारास काम देण्याची कारणे इ. बाबींचे मुल्यमापन करून परिणामी वाढीव वित्तीय बोजा याची परिगणना, निविदेत नमूद कामे यापूर्वी केली आहेत का, याची तपासणी करून येणाऱ्या निष्कर्षास जबाबदार अधिकारी याबाबतचा अहवाल, चुकीचे Estimate केले असल्यास त्यास जबाबदार अधिकारी.

(३) तांत्रिक बाबीसंबंधी :-

- (१) राबविलेल्या प्रकल्पनिहाय संबंधित सर्व निर्मित उपकेंद्रावरील महत्तम भार व ते उपकेंद्र स्थापित करतांना कोणत्या उपकेंद्राचा भार कमी करण्यासाठी उभारण्यात आले त्या जुन्या उपकेंद्राचा सद्यःस्थितीचा भार याची प्रस्तावित केलेली / झालेली रोहित्र क्षमतावाढ, अतिरिक्त रोहित्र उभारणी यासंबंधीची तपासणी व त्यातील अनियमितता.
- (२) प्रकल्पांतर्गत भारित केलेली सयंत्रे (Power T/F, DTC, HT/LT Lines etc) परंतु सद्यःस्थितीत अद्यापही उपयोगात न आलेल्या बाबींची यादी व त्याची कारणमिमांसा प्रकल्प पूर्ण करण्याकरिता केलेल्या कामाचे व्यवस्थापन.

- (३) कंत्राटदारावर केलेली कारवाई विहित कालावधीत पूर्ण न झाल्याची कारणमिमांसा.
- (४) अपूर्ण/प्रगतीपथावरील कामांची सद्यःस्थिती व विलंबाची कारणमिमांसा.
- (५) सुयोग्य तंत्रज्ञानाचा वापर. झाला आहे का ?
- (६) प्रकल्पाकरिता लागणाऱ्या बाबींची खरेदी, त्याचा दर्जा व गुणवत्ता व त्याची आर्थिक व्यवहार्यता.
- (७) योजनेतील विविध ग्राहकाने स्वखर्चाने केलेल्या कामाच्या रकमेचे Claims महावितरण द्वारे करण्यात आले आहेत किंवा कसे.
- (८) प्रकल्प अंमलबजावणीतील/नियमित आढाव्याची प्रक्रिया व त्यात आवश्यक सुधारणा.

(४) आर्थिक बाबीसंबंधी :-

- (१) प्रकल्पासाठी सर्व स्रोतातून प्राप्त झालेला निधी त्याच कामावर खर्च झाला आहे का ?
- (२) अद्यपाही अपूर्ण/प्रगतीपथावरील कामांवर झालेला खर्च व वाढ/घट झाली असल्यास त्याबाबतची कारणमिमांसा.
- (३) कामाच्या अंमलबजावणीत झालेल्या विलंबामुळे अथवा मा.महाराष्ट्र वीज नियामक आयोगाद्वारे खर्च नामंजूर होण्यामुळे पडलेला वाढीव आर्थिक बोजा/आर्थिक हानी.
- (४) उपलब्ध करण्यात आलेल्या निधीचे कामाच्या अंमलबजावणीच्या प्रगतीच्या अनुषंगाने व्यवस्थापन.
- (५) प्रकल्पनिहाय झालेली अदायगी, कामाची प्रत्यक्ष मोजणी केलेल्या संख्येची पडताळणी तक्ता.
- (६) चुकीच्या Estimates मुळे पडलेला आर्थिक बोजा.
- (७) प्रकल्पाच्या वाढीव रकमेकरिता घेण्यात आलेली सुधारित प्रशासकीय मान्यतेची कार्यपद्धती.
- (८) कंत्राटदारासमवेतच्या निविदेमुळे उद्भवलेल्या न्यायालयीन प्रकरणांमुळे प्रलंबित रक्कम व कामे.
- (९) निर्मित Assets बाबतचे अभिलेख ठेवण्याच्या कार्यपद्धती व त्यात आवश्यक सुधारणा.
- (१०) महावितरणच्या प्रकल्पातील आर्थिक मंजूरी प्रक्रियेचा आढावा.
- (११) अपेक्षित फलनिष्पत्ती न झाल्याने महावितरणद्वारा प्रकल्पावर खर्च झालेल्या निधीची न झालेली/होणारी आर्थिक हानी.

(५) प्रशासकीय बाबीसंबंधी :-

- (१) केलेल्या करार, तरतुदी, अपुऱ्या अटी व शर्तीमुळे महावितरण कंपनीस सोसावे लागणारे नुकसान व त्याची कारणमिमांसा.
- (२) प्रकल्पासंदर्भातील योग्य अभिलेख ठेवण्याची गरज, Site Visit चे MoM, अधिकारांचे विकेंद्रीकरणाची आवश्यकता.

(६) फलनिष्पत्ती :-

- (१) निर्मित मालमत्तेचे/साधनसंपत्तीचे जतन व सुयोग्य वापर झाला आहे का?
- (२) प्रकल्पातील कामाचा अपेक्षित दर्जा व गुणवत्ता, निकष राखले आहेत किंवा कसे?
- (३) प्रकल्प ज्या प्रयोजनासाठी राबविण्यात आला त्याची उपयोगिता/वापर व फलनिष्पत्ती.

(७) लोकभिमूख प्रशासन :-

योजना राबविण्याने झालेला लोकांचा फायदा, Delivery Mechanism.

समितीच्या चौकशीसाठी आवश्यक असणारा कर्मचारीवृंद यांची मदत घेऊन अहवाल एक महिन्यात ऊर्जा विभागास सादर करण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा सांकेताक क्रमांक २०२२०३१५१९२४४७८५१० असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्र.पुं.बडगेरी)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा.मंत्री (ऊर्जा) यांचे खाजगी सचिव.
२. प्रधान सचिव (ऊर्जा) यांचे स्वीय सहायक.
३. अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महावितरण, मुंबई.
४. अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महानिर्मिती, मुंबई.
५. अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महापारेषण, मुंबई.
६. महासंचालक, महाराष्ट्र उर्जा विकास अभिकरण, पुणे.
७. मुख्य विद्युत निरीक्षक, चेंबूर, मुंबई.
८. एम.एस.ई.बी. होल्डींग कंपनी, मुंबई.
९. निवड नस्ती.